

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 971/2021
30.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Батица Алексић, адвокат из ..., против тужених Удружења осигуравача Србије - Биро зелене карте са седиштем у Београду и Акционарског друштва за осигурање „ББ“ са седиштем у ..., Република ..., кога заступа пуномоћник Бранкица Орловић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1306/2018 од 03.10.2019. године, у седници већа одржаној дана 30.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1306/2018 од 03.10.2019. године у одбијајућем делу става првог изреке, у ставу другом изреке у односу на првотуженог Удружење осигуравача Србије – Биро зелене карте из Београда и у ставу трећем изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1306/2018 од 03.10.2019. године у преосталом делу става другог изреке у односу на друготужено Акционарско друштво за осигурање „ББ“ из ... и у ставу петом изреке и предмет враћа другостепеном суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 11780/2016 од 19.10.2017. године делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца АА из ..., па су тужени Удружење осигуравача Србије - Биро зелене карте из Београда и друготужени Акционарско друштво за осигурање „ББ“, ..., Република ..., обавезани да тужиоцу на име накнаде штете солидарно исплате, и то: на име нематеријалне штете за претрпљени физички бол износ од 1.000.000,00 динара, претрпљени страх износ од 800.000,00 динара и душевни бол због умањења општеживотне активности износ од 2.000.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 19.10.2017. године, као дана пресуђења па до коначне исплате, на име материјалне штете за трошкове лечења у ... износ од 566,90 евра у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС и трошкове превоза од стране клинике „Анлаве“ у износу од 52.000,00 динара са законском

затезном каматом почев од 13.11.2007. године па до коначне исплате, таксе за документацију у износу од 150,90 евра у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС и трошкова превода у износу од 45.000,00 динара са законском затезном каматом од 04.02.2014. године као дана подношења тужбе до коначне исплате, док је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да суд обавезе тужене на исплату законске затезне камате на дуг у еврима одбијен, као неоснован; обавезан је тужени да тужиоцу солидарно накнади трошкове парничног поступка у износу од 401.420,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1306/2018 од 03.10.2019. године укинута је пресуда основног суда у Нишу П 11780/2016 од 19.10.2017. године у усвајајућем делу става првог и у ставу другом изреке и пресуђено тако што је обавезан тужени Акционарско друштво за осигурање „ББ“ ..., Република ..., да тужиоцу АА из ... исплати на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења општеживотне активности износ од 800.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 03.10.2019. године па до коначне исплате, на име накнаде материјалне штете за таксу за документацију износ од 127,92 евра у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС, на име накнаде материјалне штете за трошкове превода износ од 36.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана утужења 04.02.2014. године па до коначне исплате, док је тужбени захтев за износ од преко досуђених овом пресудом па до тражених износа од 2.000.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности, износа од 159,90 евра, на име накнаде материјалне штете за таксу на документацију и износа од 45.000,00 динара на име трошкова превода, све са траженом законском затезном каматом, одбијен као неоснован; одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени Удружење осигуравача Србије – Биро зелене карте из Београда и Акционарско друштво за осигурање „ББ“ ..., обавезу да му на име накнаде нематеријалне штете солидарно исплате износ од 1.000.000,00 динара за претрпљене физичке болове и износ од 800.000,00 динара за претрпљени страх, све са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до коначне исплате и на име материјалне штете за трошкове лечења износ од 566,90 евра у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС и за трошкове превоза од стране клинике „Анлаве“ износ од 52.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 13.11.2007. па до коначне исплате, као неоснован; одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени Удружење осигуравача Србије - Биро зелене карте из Београда обавезе да му солидарно са туженим Акционарско друштво „ББ“ ..., Република ..., исплати на име накнаде нематеријалне штете износ од 2.000.000,00 динара на име претрпљених душевих болова због умањења животних активности са законском затезном каматом од дана пресуђења па до коначне исплате, на име материјалне штете износ од 159,90 евра и износ од 45.000,00 динара на име трошкова превода са законском затезном каматом од 04.02.2014. године па до коначне исплате, као неоснован; обавезан је друготужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 236.603,80 динара; обавезан је тужилац да друготуженом накнади трошкове другостепеног поступка у укупном износу од 210.660,14 динара; одбијен је захтев првотуженог за накнаду трошкова поступка као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајући одлуку у делу којим је одбијен тужбени захтев у погледу нематеријалне штете због претрпљеног физичког бола и претрпљеног страха, у делу мање досуђеног износа у односу на висину штете због претрпљеног душевног бола услед умањења опште животне активности и у делу одбијања тужбеног захтева у односу на првотуженог, све због погрешне примене материјалног права, при чему је истакао потребу разматрања правног питања у интересу равноправности грађана и уједначавања судске праксе, на основу члана 404. став 1. ЗПП.

Друготужени је поднео одговор на ревизију

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца дозвољена, у смислу члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...18/20), због чега није требало оцењивати дозвољеност ревизије у смислу члана 404. став 1. ЗПП.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју другостепени суд пази по службеној дужности, а у ревизији се не указује на остале битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 08.11.2007. године, на неутралној зони граничног прелаза ... између Грчке и Македоније, дошло је до саобраћајне незгоде у којој су учествовали тужилац, као пешак и ВВ, држављанин Републике ..., који је управљао возилом марке“...“, рег. ознаке ... -..., власништва „ГГ“. Возило је било осигурано код друготуженог „ББ“, ... и поседовала је зелену карту издату од стране друготуженог дана 20.07.2007. године, са роком важења до 20.07.2008. године. Тужилац је критичном приликом задобио тешке телесне повреде опасне по живот, а поводом овог догађаја против ВВ је вођен поступак у Грчкој, пред Прекршајним судом у Килкису.

Налазом и мишљењем вештака саобраћајне струке утврђено је да је тужилац стајао на коловозу поред развојног острва, на коме су се налазили саслушани сведоци ДД и ЂЂ, са којима је тужилац разговарао, када га је са леве стране ударио аутомобил, који тужилац није видео јер је био окренут леђима, а од силине удараца тужилац је одлетео и пао на асфалт. Тужилац је допринео саобраћајној незгоди због тога што је стајао на месту где пешак не сме да се задржава (на коловозу), где не постоји обележен пешачки прелаз, а у зони места незгоде постојала су пешачка острва, која су била безбедна за стајање пешака јер нису предвиђена за кретање возила. У конкретном случају нису регистровани трагови кочења аутомобила, из чега произлази да возач аутомобила „...“ није предузимао интензивно кочење у циљу спречавања незгоде.

Налазом и мишљењем вештака медицинске струке утврђено је да је тужилац од силине удараца задобио вишеструке повреде главе у виду прелома лобање у десном слепоочном пределу са крварењем у левом чеоним режњу великог мозга, нагњечење мозга и крварење испод меких можданица, што се квалификује као тешка телесна повреда опасна по живот. Услед задобијених повреда тужилац је трпео физички бол и страх интензитета и трајања ближе описаном у налазу вештака, а као последица претрпљене повреде постоји код тужиоца трајно умањење општеживотне активности

око 40%, које се манифестује на начин ближе наведен у налазу вештака. Последице повређивања су добиле коначан облик и постале трајне природе од половине јуна месеца 2011. године.

Тужилац је имао трошкове лечења у Грчкој, трошкове транспорта из Солуна до Ниша, трошкове таксе за документацију поводом поступка који се у Грчкој водио против возача и трошкове превода са грчког на српски језик, а по рачунима који се налазе у списима.

Из извештаја Апелационог суда у Солуну од 27.12.2012. године, решења бр. 728/2010 првостепеног суда у Килкису и трочланог већа Прекршајног суда у Килкису од 27.12.2012. године и пратеће документације, утврђено је да је против ВВ, возача „...“-а, поводом критичног догађаја вођен поступак пред надлежним судом Грчке, у коме је донета осуђујућа одлука.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је усвојио тужбени захтев, осим у делу који се односи на тражену исплату законске затезне камате на дуг у еврима, у ком делу је тужбени захтев одбијен, те су обавезани тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка. Ценећи приговор застарелости потраживања првостепени суд је закључио да је овај приговор неоснован, јер је штета проузрокована кривичним делом, па се у конкретном случају примењује рок застарелости прописан одредбом члана 377. Закона о облигационим односима, којим је прописано да, уколико је штета проузрокована кривичним делом, за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, па захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења, а имајући у виду одредбу члана 103. Кривичног законика. Првостепени суд је, ценећи налаз и мишљење вештака саобраћајне струке, утврдио да је допринос тужиоца штети коју је претрпео 20%, а ценећи налаз вештака медицинске струке, утврдио је износе нематеријалне штете којима се може пружити одговарајућа сатисфакција тужиоцу за штету коју је претрпео. Износе материјалне штете првостепени суд је утврдио на основу рачуна које је тужилац доставио, а своју одлуку је донео применом материјалног права – законских одредби Закона о обавезном осигурању у саобраћају, те Закона о облигационим односима, које су ближе наведене у образложењу првостепене пресуде.

Другостепени суд је, након расправе коју је одржао, укинуо првостепену пресуду у усвајајућем делу изреке којим је одлучено о тужбеном захтеву и у делу у којем је одлучено о трошковима поступка и обавезао друготуженог да тужиоцу исплати износе на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења општеживотне активности и на име накнаде материјалне штете за таксу за документацију и трошкове превода, са припадајућом законском затезном каматом, при чему је сматрао да је тужбени захтев за душевне болове због умањења општеживотне активности превисоко постављен и да тужиоцу, за 40% умањења животне активности припада правична накнада, као адекватна сатисфакција, у износу од 1.000.000,00 динара, коју је умањио за допринос тужиоца од 20%, а такође је за 20% доприноса тужиоца умањио и досуђене износе накнаде материјалне штете, а тужбени захтев за износе преко досуђених је одбио, као неоснован. Такође, другостепени суд је одбио тужбени захтев којим је тужилац тражио накнаду нематеријалне штете за претрпљене

физичке болове и страх и накнаду материјалне штете за трошкове лечења и трошкове превоза од стране клинике „Анлаве“, сматрајући да је потраживање тужиоца у овом делу застарело. Другостепени суд је закључио да првотужени није пасивно легитимисан, па ни солидарно одговоран са друготуженим за исплату накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности и за досуђену материјалну штету. Ценећи приговор застарелости потраживања другостепени суд је оценио да је овај приговор основан и да се не може применити привилегован рок застарелости из члана 377. Закона о облигационим односима, јер је за примену тог рока застарелости потребно да је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и да је окривљени оглашен кривим за кривично дело, при чему је ту чињеницу као и све чињенице релевантне за пресуђење потребно доказати на јасан и недвосмислен начин. Међутим, тужилац на коме је терет доказивања тих чињеница, није пружио валидне доказе да је ВВ, учесник критичне саобраћајне незгоде, осуђен правоснажном кривичном пресудом, с обзиром да из извештаја Тужилаштва Апелационог суда у Солуну од 27.12.2012. године и решења првостепеног суда Килкиса и трочланог већа Прекршајног суда Килкиса од 27.12.2012. године произлази да је пресуду донео прекршајни суд, а самим тим и да је утврђено постојање прекршајне одговорности, за коју не важе правила при одлучивању о застарелости потраживања из члана 377. Закона о облигационим односима. С обзиром да је тужилац повреду претрпео 08.11.2007. године, а имајући у виду физичке болове и страх који је трпео и време престанка трпљења, другостепени суд сматра да је протекао рок застарелости из члана 376. Закона о облигационим односима, јер је тужба поднета 04.02.2014. године, а у том смислу је застарело и потраживање материјалне штете за трошкове лечења у Грчкој и за трошкове превоза од Солуна до Ниша, пошто се из приложених рачуна утврђује да је тужилац ову штету претрпео 13.11.2007. године и 14.11.2007. године.

Одлучујући о солидарној одговорности Удружења осигуравача Србије – Биро зелене карте са друготуженим, другостепени суд је оценио да ова одговорност није солидарна, већ супсидијарног карактера, у смислу члана 34. став 2. Закона о обавезном осигурању у саобраћају и активира се само уколико се оштећени не намири од штетниковог осигуравача.

Правилно је другостепени суд оценио недостатак пасивне легитимације на страни туженог Удружења осигуравача Србије – Биро зелене карте, за своју одлуку је дао довољно разлога, који у свему прихвата и Врховни касациони суд, а ревизија у делу побијања солидарне одговорности првотужене не садржи разлоге побијања. Такође, другостепени суд је правилно утврдио висину накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности, као и висину доприноса тужиоца и правилно обавезао друготуженог на накнаду нематеријалне и материјалне штете у усвајајућем делу става првог изреке, те је правилно, за износе преко досуђених, одбио тужбени захтев. Разлоге за овакву одлуку другостепеног суда у наведеном делу прихвата и Врховни касациони суд, а ревизијом се не указује посебно на разлоге због којих се у овом делу првостепена пресуда побија.

Међутим, оцењујући приговор застарелости потраживања тужиоца на име накнаде нематеријалне штете за физичке болове и за претрпљени страх, као и на име материјалне штете за трошкове лечења и трошкове превоза из болнице у Солуну до

болнице у Нишу, другостепени суд, због погрешне примене материјалног права у том делу, није потпуно утврдио чињенично стање.

Основано се у ревизији указује да другостепени суд није могао да утврди да је ВВ, возач возила које је ударило тужиоца на граничном прелазу ... између Грчке и Северне Македоније прекршајно кажњен, само зато што је одлуку донео Прекршајни суд у Килкису, а да се организацијом правосудних органа Републике Грчке прописује да ли за одређени догађај суди прекршајни или кривични суд. Наиме, из доказа у списима произлази да је окривљени ВВ проглашен кривим за кривично дело телесна повреда из нехата у вожњи која се десила на граничном прелазу ...-..., на неутралној зони на територији Грчке дана 08.11.2007. године, да је осуђен на казну затвора од пет месеци која је одложена на период од три године, и то одлуком трочланог већа Прекршајног суда Килкис од 06. јула 2007. године и да је истрага против њега вођена због кривичног дела из чланова и параграфа КЗ који су наведени у преводу судске одлуке истражног суда у Килкису од 07.08.2008. године. С обзиром да се ради о пресуди суда у Грчкој, другостепени суд није могао, без утврђивања организације правосудних органа и надлежности судова у Републици Грчкој, да оцени да ли је ВВ осуђен за кривично дело или за прекршај, који се догодио 08.11.2007. године. Ову чињеницу другостепени суд је могао да утврди само преко међународне правне помоћи коју пружа Министарство правде Републике Србије у погледу пружања обавештења о прописима у кривичним стварима, а која је прописана Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима, као и Законом о парничном поступку. Због тога је ревизија тужиоца морала бити делимично усвојена и побијана пресуда укинута у односу на друготуженог у погледу одлуке којом је тужбени захтев одбијен за физичке болове и претрпљени страх и трошкове лечења и трошкове превоза, због застарелости потраживања.

У поновном поступку другостепени суд ће поступити по примедбама из ове пресуде и затражиће међународну правну помоћ преко Министарства правде Републике Србије у смислу организације правосудних органа у Републици Грчкој и надлежности тих органа у погледу одлучивања о кривичној и прекршајној одговорности. Пошто поступи по наведеним примедбама, другостепени суд ће поново одлучити о делу тужбеног захтева који је одбијен због застарелости потраживања.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић